

Fra grenser til murgrenser rundt Europa

Av Halvdan Haugsbakken

Handler EUs kamp mot ulovlig migrasjon om å bekjempe ulovlig migrasjon, eller handler den om bevisstgjøring av en ny statlig murgrense rundt Europa?

Siden europeerne gikk inn i 2006, har Europa stått overfor en invasjonshær av såkalte "ulovlige immigranter". Strømmen av ulovlige immigranter påstås å true våre velferdsordninger, mottakerkapasitet og skaper moralsk panikk i den offentlige debatten. Stappfulle og utrangerte fiskebåter malt i blått med ikke-vestlige immigranter ombord, har blitt en av de fremste bekymringene og symbolet på at EU står overfor nye utfordringer i innvandringspolitikken. Dagsavisen, og den norske medieoffentligheten for øvrig, har på rekke og rad skrevet om forkomne afrikanske immigranter som setter livet på spill i forsøk på å nå drømmelandet Europa. Senest i forrige uke kunne man lese i Dagsavisen at europeiske grensevakter ikke har noe særlig til overs for dem. Greske grensevakter skal angivelig ha kastet dem på sjøen og latt dem dø, ifølge avsløringer i en tysk avis.

"Europas ytre grenser" er på EUs dagsorden og kontinentets sørlige grense mot det afrikanske, har fått strategisk betydning. Middelhavet er grenselandet som skiller det utviklede Europa fra det fattige Afrika. Grenseaktiviteten som foregår her virker å være full av ulogiske hull, mystikk og selvmotsigelser. Med andre ord, man har et lite klart bilde av hva man egentlig står overfor. Norske "sydenøyer", som for eksempel Kanariøyene, Kreta, Kypros og Malta, utvikler seg til å bli utposter i det som europeiske politikere omtaler som en humanitær krise. Hvem som egentlig kommer til Europas grense er vanskeligere å finne ut av. Noen kaller dem for "flyktninger", andre for "ulovlige immigranter". Begrepet "båtimmigranter" har også blitt brukt, mens i politiske kretser omtaler man dem som "udokumenterte immigranter". Hvem er bakmennene, forresten? Hvem er disse kyniske folka som gir en stakkars ulovlig immigrant en GPS-mottaker med kurs for Europa? Hvorfor er de ikke tatt? Spørsmålene er mange og står fremdeles ubesvarte.

Fokuset på ytre grenser har resultert i en offisiell EU policy som går under det militante begrepet "kampen mot ulovlig migrasjon". Kanskje denne kampen heller burde kalles for *kampen for den europeiske grensen*. Kampen for den europeiske grensen handler mer og mer om to parter som står steilt mot hverandre. På den ene siden finner man ikke-vestlige immigranter som ønsker å ta seg inn i Europa ved bruk av sosiale våpen, mens man på den andre side finner europeiske stater som forsvarerer sitt territorium ved bruk av superavansert innvandringsbyråkrati og paramilitære midler. EU på sin side, har bare siden melleniumsskiftet forsøkt å gi seg selv mer ordensmaktfunksjoner for å løse et påstått globalt problem. Tilbakesendingsavtaler av ulovlige immigranter med sender- og transittland, forslag om europeisk grensepoliti, eller det nylig opprettede FRONTEX, et EU-organ som skal overvåke ytre grenser, er på moten over forslag som skal dempe innvandring.

På sikt virker dette å være en kamp som skal hermetisk lukke Europa og ekskludere ikke-europeiske immigranter, flyktninger, asylsøkere og andre urokråker fra unionens indre marked. Et fremtidig resultat av kampen er at den uttrykker en ide der kampen om grensen kan bli en sak om å bygge en ny grensemur rundt Europas ytre grenser. Spørsmålet er hvor skal den gå. Og siden man ser konturene av ytre grenser, er det vel opplagt at planleggingsarbeidet burde komme i gang blant dem som frykter innvandrere mest. Hopper man over til den amerikansk-meksikanske grensen, et sted der det har foregått ulovlig innvandring i flere tiår, har man allerede satt i gang arbeidet med å planlegge en ny grensemur på ca 1126 kilometer. Med tiden vil kanskje EU gå til denne grensen for å finne inspirasjon og løsninger om hvordan de kan stoppe afrikanske immigranter.

Kampen mot ulovlig migrasjon har flere politiske mål enn å kun kontrollere global migrasjon til EU. Foruten at kampen handler om å få ikke-europeiske immigranter til å respektere EUs adgangsprosedyrer eller å bekjempe smugling eller trafficking, har EU sannsynligvis en langsiktig ambisjon. Kampen mot ulovlig migrasjon aktualiserer i høyeste grad at EU har fått *fysiske* grenser som må forsvares og kontrolleres. Og som sagt, hva er en moderne stat uten fysiske grenser. Interessen EU viser for ytre grenser, aktualiserer en debatt om hvilke ordensmaktfunksjoner EU skal ha. Det er vel på tide på å ta denne debatten her i landet.

November 2006 (©) Haugsbakken Publikasjoner